

תאריך עדכון: 07.06.2021

שם מחלקה: תלמוד

שם ומספר הקורס: מכילתא ומכילתא דרשב"י : מבוא וסוגיות

09-805-01

שם הקורס באנגלית: The Mekhilta of Rabbi Yishmael and the Mekhilta of
Rabbi Shimon bar Yohai: Introduction and Analysis

שם המרצה: פרופ' דוד הנשקה

סוג הקורס: סמינריון

היקף שעות: 2 ש"ש

סמסטר: שנתי

שנת לימודים: תשפ"ב

אתר הקורס באינטרנט: lemida.biu.ac.il

א. מטרת הקורס ותוצרי למידה:

מטרת הקורס:

הקניית יכולות מחקר השוואתי במדרשי ההלכה דבי ר' ישמעאל ור' עקיבא, כחוליה חיונית בספרות ההלכה התנאית ובבתי מדרשותיה.

תוצרי למידה:

ב. תוכן הקורס:

רציונל, נושאים:

מבוא לטיבן של שתי המכילתות, תולדותיהן, חלוקתן לאסכולות, וכלי העבודה בהן – כתבי יד, מהדורות, פרשנות; ניתוחי סוגיות נבחרות במכילתות, המייצגות מגוון של זוויות במחקרו של קורפוס זה.

מהלך השיעורים:

השיעורים מתנהלים סביב לימוד גופי המקורות, ועל יסוד ביבליוגרפיה מתאימה.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

הרצאות 1-4: מבוא – מכילתא דר"י: טיבה האסכולאי, היקפה, חלוקתה, עדי הנוסח, מהדורות, פרשנות; מכילתא דרשב"י: תולדות גילויה, טיבה האסכולאי, עריכתה, היקפה, מהדורותיה.
הרצאות 5-6: בכור בהמה טמאה;

הרצאות 7-8 : גנבת נפש ;

הרצאות 9-11 : קידושא רבה ;

הרצאות 12-13 : זכר ליציאת מצרים בקידוש ;

הרצאות 14-15 : הלכה עוקבת מקרא ;

הרצאות 16-18 : עשה דוחה לא-תעשה ;

הרצאות 19-21 : חמץ של אחרים ;

הרצאות 22-23 : "בחריש ובקציר תשבת" ;

הרצאות 24-26 : אמה עבריה.

קריאה נדרשת לאורך ההרצאות : מקורות שבחוברת הקורס.

ג. דרישות קדם:

היכרות כללית עם ספרות חז"ל.

ד. חובות / דרישות / מטלות:

עבודה סמינריונית שבה מיישמים התלמידים עצמאית את המתודות שנלמדו בקורס.

ה. מרכיבי הציון הסופי

ציון מספרי, על-פי העבודה הסמינריונית והפעילות במהלך הקורס.

ו. ביבליוגרפיה:

1. ח' אלבק, מבוא לתלמודים (פרק על מדרשי ההלכה), ת"א תשכ"ט ;
2. ל' אליאס-בר לבב, מכילתא דרשב"י פרשת נזיקין, ירושלם תשע"ד
3. י"נ אפשטיין, מבוא למכילתא דרשב"י, ירושלם תשט"ו ;
4. ד"צ הופמן, לחקר מדרשי התנאים, בתוך : מסילות לתורת התנאים, ת"א תרפ"ח ;
5. מ"י כהנא, המכילתות לפרשת עמלק, ירושלם תשנ"ט.
6. ספרי הלימוד (textbooks) : חוברת מקורות של הקורס, ומקורות שבביבליוגרפיה